

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2

The Factors Affecting Student Caring and Supporting Systems in Special
Education Schools Under The Special Education Bureau Group 2

รัตติยาภรณ์ เพ็ญผจญ¹, ธีรพจน์ แนนเนียน², ไกรวิทย์ ดีเอม³

Ruttiyaporn Pengpajon¹, Teerapod Naebnean², Kraiwit Dee-Aim³

Corresponding Author E-mail: gracefu26406@gmail.com

Received: 2024-05-13; Revised: 2024-05-30; Accepted: 2024-09-29

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) ศึกษากระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 4) สร้างสมการพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 254 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 1 การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวก 4) ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี (X8) ปัจจัยด้านงบประมาณ (X7) และปัจจัยครู (X2) ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถพยากรณ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ร้อยละ 68 ดังสมการพยากรณ์ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 0.86 + 0.39(X8) + 0.31(X7) + 0.12(X2)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = 0.45(Z8) + 0.36(Z7) + 0.14(Z2)$$

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผล, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Student in Master of Education degree, (Educational Administration), Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

³ Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the level of factors affecting to the system of student care and support the system, 2) to study the level of the system of student care and support the system, 3) to study the relationship between the factors affecting student care and support the system, and 4) to devise the forecast equation of factors affecting to the student care and support the system. The sample consisted of 254 administrators and teachers obtained by Multi-stage Sampling. The research tools were questionnaire to Factors affecting to the system of caring management for students the reliability coefficient equal to 1 The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, Pearson correlation coefficient and stepwise multiple regression analysis. The research findings were as follow:

1) The factors affecting to student care and support the system in overall was overall at high level. 2) The level of student care and support the system of was overall at high level. 3) The relationship between the factors affecting to student care and support the system. 4) The factors in the media and technology (X8), the budget (X7), and the teacher (X2) affecting student care and support the system with statistically significance at the .01level. The predicted factors those affected the student care and support the system was 68% accurate. Furthermore, the equation prediction were as follow:

The predicting equation of raw scores was:

$$Y' = 0.86 + 0.39(X8) + 0.31(X7) + 0.12(X2)$$

The predicting equation of standard scores was:

$$Z = 0.45(Z8) + 0.36(Z7) + 0.14(Z2)$$

Keywords: Factors affecting, Student care and support the system

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2545 ในมาตรา 6 กำหนดความมุ่งหมายว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” มาตราที่ 6 กำหนดความมุ่งหมายและหลักการว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข กระทรวงศึกษาธิการและ สาธารณสุข ตระหนักถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกคน โดยมุ่งหวังว่านักเรียนจะได้เติบโต อย่างมีคุณภาพรอบด้าน ทั้งด้านสติปัญญา ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม และการดำรงชีวิต อย่างเป็นสุขในสังคม และในหมวด ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545)

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 กำหนดไว้ใน หมวด 1 เรื่องสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาโดย มาตรา 5 กำหนดว่า คนพิการมีสิทธิทางการศึกษา ได้รับการศึกษาโดยที่ไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิตพร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น และได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล มาตรา 19 ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีหน้าที่ดำเนินการจัดการศึกษาโดยเฉพาะการจัดการเรียนร่วม การนิเทศ กำกับ ติดตาม เพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้จัดตั้งขึ้น สืบเนื่องจาก มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ กรมสามัญศึกษา กำหนดให้มีกองการศึกษาพิเศษรับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการและผู้ด้อยโอกาส จึงแบ่งออกเป็นฝ่ายส่งเสริม การศึกษาพิเศษ และฝ่ายส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ พุทธศักราช 2541 ได้ออกพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ กรมสามัญ ศึกษาเป็นกองการศึกษาเพื่อคนพิการและกองการศึกษาสงเคราะห์เพื่อให้มีการจัดการศึกษา ให้แก่คนพิการและผู้ด้อยโอกาส อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น โดยกำหนดวิสัยทัศน์ “คนพิการและเด็กด้อยโอกาส เข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม ทั้งถึงและมี คุณภาพ ด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน สถานศึกษาที่จัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการและผู้ด้อยโอกาสของสำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษส่วนใหญ่ มีลักษณะเป็นโรงเรียนประจำ มีการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตาม องค์ประกอบ 5 ด้าน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหอนอนหรือเรือนนอนให้นักเรียนพัก ซึ่งเป็นภารกิจ พิเศษ และมีความสำคัญอย่างยิ่ง ครู คือ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุด ที่จะทำให้กระบวนการของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีกระบวนการดำเนินงานดูแลและช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและ เครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน มีการประสานความร่วมมือกับบุคคลภายนอก กระบวนการบริหารจัดการระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนเริ่มตั้งแต่การวางแผนการดำเนินงาน กำหนดเป้าหมาย ลำดับความสำคัญ กำหนดกิจกรรมหรือโครงการ กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานและมอบหมายหน้าที่การดำเนินการตามแผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การนิเทศกำกับติดตามและการประเมินผลสถานศึกษา” (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. 2564: 7)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นระบบหนึ่งที่โรงเรียนทุกแห่งต้องจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขได้ร่วมกันวางรากฐาน เพื่อการพัฒนา คุณภาพนักเรียน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีองค์ประกอบสำคัญ คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล ดำเนินการและจัดให้มีข้อมูล พื้นฐานของนักเรียนแต่ละคนทั้งในด้านการเรียน ด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต ความ ประพฤติ 2) การคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มพิเศษ กลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา 3) การส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนมีคุณภาพ มีความภาคภูมิใจใน ตนเอง 4) การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน นักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา และ 5) การส่งต่อนักเรียน ไปยังผู้เชี่ยวชาญ บุคลากรทุกฝ่ายต้องตระหนักถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้การสนับสนุนการดำเนินงานหรือเข้าร่วม กิจกรรมตามความเหมาะสมและอย่างสม่ำเสมอ ครูทุกคนและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน มี คณะกรรมการหรือ คณะทำงานทุกคณะต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด มีการประชุมคณะทำงานอย่างสม่ำเสมอ ตามที่กำหนด ครูเป็น บุคลากรหลักในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จะต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกคน รวมทั้ง การสนับสนุนจากโรงเรียน โดยการดำเนินการให้ ครูเป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในการบริหารงานโดยเฉพาะการให้คำปรึกษา เบื้องต้น และแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2559: 14)

สถานศึกษาในสังกัดสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 มีสถานศึกษาทั้งหมด 11 แห่ง ได้แก่ โรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 46 จังหวัดชัยนาท โรงเรียนฉะเชิงเทราปัญญานุกูล จังหวัดฉะเชิงเทรา โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 33 จังหวัดลพบุรี โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จังหวัดจันทบุรี โรงเรียน ราชประชานุเคราะห์ 49 จังหวัดตราด โรงเรียนลพบุรีปัญญานุกูล จังหวัดลพบุรี โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดชลบุรี จังหวัดชลบุรี โรงเรียนระยองปัญญานุกูล จังหวัดระยอง โรงเรียนศึกษาพิเศษชัยนาท จังหวัดชัยนาท โรงเรียนโสตศึกษาปาลเลศ จังหวัด ลพบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาสผ่าน การให้บริการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเด็กพิการและด้อยโอกาสทั้งระบบได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ มีทักษะ ที่ดีสามารถพึ่งตนเองได้ อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีศักดิ์ศรี มีคุณภาพชีวิตที่ดี การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้บริหารงานตามรูปแบบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมี องค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว และ 5) การส่งต่อนักเรียน จากการรายงานผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มี ความบกพร่องทางการได้ยิน กลุ่ม 2 ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่โรงเรียนได้ดำเนินการอยู่ ไม่สามารถดูแลนักเรียน ได้อย่างทั่วถึงครบถ้วนทุกคน ซึ่งเด็กพิการ มีความแตกต่างจากเด็กทั่วไป ประสบปัญหาในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

การคัดกรองนักเรียน ได้รับข้อมูลที่ไม่ตรงตามความเป็นจริง ส่งผลให้การส่งเสริมและพัฒนาเด็กไม่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ เด็กนักเรียนไม่มีการพัฒนา การดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนขาดความต่อเนื่อง เด็กนักเรียนจำนวนหนึ่งไม่ได้อยู่ในระบบ เด็กนักเรียนไม่ได้รับการช่วยเหลืออย่างทันที่ เด็กนักเรียนขาดทักษะการติดต่อสื่อสาร และเกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อการพัฒนา อันเป็นสาเหตุให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนขาดประสิทธิภาพ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. 2565: 7)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้มีความสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 เพื่อจะได้ทราบว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เด็กนักเรียนมีการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ สติปัญญา มีทักษะที่ดี สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข อันเป็นประโยชน์สูงสุดต่อเด็กพิการ ครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน และประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2
2. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับต่อไปนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน

1.1 ปัจจัยด้านผู้บริหาร

พงศ์เทพ กันยะมี, วจี ปัญญาใส, และสุเมิตรา โรจนนิต (2564: 35) ได้กล่าวว่า ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหาร รวมทั้งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนทุกฝ่ายตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงาน หรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ

กขพร พุทธจักร (2562: 25) ได้กล่าวว่า ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนรวมทั้งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนทุกฝ่ายตระหนักถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงาน หรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ

จากปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ทุกคน กระบวนการทำงาน มีการวางแผนปฏิบัติงาน กำกับ ติดตาม ประเมินผล รับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ผู้บริหารสร้างขวัญและกำลังใจเชิงบวกให้แก่ผู้ร่วมงาน ปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบในสถานศึกษาที่ดำเนินการ เพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์

1.2 ปัจจัยด้านครู

สุภัสสร สุริยะ (2562: 14) ได้กล่าวว่า ครู หมายถึง ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนักในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน และมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน มีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน

อารียา ก่อกุล (2564: 56) ได้กล่าวว่า ครู หมายถึง ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนักในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน และมีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน

จากปัจจัยด้านครู สรุปได้ว่า ครูมีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีภาระหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน มีเจตคติที่ดี ทำความรู้จักนักเรียนด้วยการศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล มีวิธีคัดกรองและนำผลมาใช้ดำเนินงาน ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนานักเรียนด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย มีกิจกรรมหรือการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันในเรื่องการดูแลช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น นำผลการประเมินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพงาน

1.3 ปัจจัยด้านครูที่ปรึกษา

กรองแก้ว วงษ์สวรรค์ (2559: 29) ได้กล่าวว่า ครูที่ปรึกษา หมายถึง ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักสำคัญในการดำเนินงานโดยต้องได้รับความร่วมมือจากครูทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ จากโรงเรียน

กขพร พุทธจักร (2562: 25) ได้กล่าวว่า ครูที่ปรึกษา หมายถึง ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักสำคัญในการดำเนินงาน โดยต้องได้รับความร่วมมือจากครูทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ จากโรงเรียน

สุภัทสร สุริยะ (2562: 14) ได้กล่าวว่า ครูที่ปรึกษา หมายถึง ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยต้องได้รับความร่วมมือจากครูทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ จากโรงเรียน

อารียา ก่อกุล (2564: 56) ได้กล่าวว่า ครูที่ปรึกษา หมายถึง ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยได้รับความร่วมมือจากครูทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ จากโรงเรียน

จากปัจจัยด้านครูที่ปรึกษา สรุปได้ว่า ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักที่สำคัญในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการบันทึกการตรวจสอบสภาพ ทำระเบียนรายบุคคล กิจกรรมโฮมรูม บันทึกผลแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ใช้ระเบียนสะสมเป็นแหล่งข้อมูลในการคัดกรองนักเรียน เยี่ยมบ้านนักเรียน บันทึกผลการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล เก็บข้อมูลของนักเรียนไว้เป็นความลับ ส่งต่อนักเรียนให้กับครูแนะแนว จัดกิจกรรมที่หลากหลาย กิจกรรมซ่อมเสริมและกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีการรายงานผลการจัดโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพของนักเรียน

1.4 ปัจจัยด้านการอบรมให้ความรู้

สุภัทสร สุริยะ (2562: 14) ได้กล่าวว่า การอบรมให้ความรู้ หมายถึง การอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้แก่ครูที่ปรึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งที่จำเป็น โดยเฉพาะเรื่องทักษะการปรึกษาเบื้องต้น และแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

อารียา ก่อกุล (2564: 56) ได้กล่าวว่า การอบรมให้ความรู้ หมายถึง การอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้แก่ครูที่ปรึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะเรื่องทักษะการปรึกษาเบื้องต้น และแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

จากปัจจัยด้านการอบรมให้ความรู้ สรุปได้ว่า การอบรมให้ความรู้ ทักษะ การเผยแพร่ข้อมูล ให้กับครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น หรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับการอบรมเกี่ยวกับการใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และเอกสารอื่น ๆ มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพของนักเรียนเป็นประจำ อบรมความรู้ที่เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งครูที่ปรึกษา/ครูแนะแนว ไปอบรมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพของนักเรียนเป็นประจำ

1.5 ด้านคณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคน

สุภัทสร สุริยะ (2562: 14) ได้กล่าวว่า คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคน หมายถึง คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคน ต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด และมีการประชุมในแต่ละคณะอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด

อารียา ก่อกุล (2564: 56) ได้กล่าวว่า คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคน หมายถึง คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคน ต้องมีการประสานงานอย่างใกล้ชิด และมีการประชุมในแต่ละคณะอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด

พิพัฒน์พงศ์ ท้ายศ (2565: 67) ได้กล่าวว่า คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะ หมายถึง คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะ ต้องมีการประสานงานอย่างใกล้ชิด และมีการประชุมในแต่ละคณะอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด

จากปัจจัยด้านคณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะ สรุปได้ว่า การประสานงานกันอย่างใกล้ชิด มีการประชุมกำหนดเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนให้มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับ ประสานสัมพันธ์ สร้างความเข้มแข็งให้ทีมประสาน ทีมทำ และเครือข่ายการดำเนินงานจากทุกภาคส่วน จัดการประชุมอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล สรุปรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.6 ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2559: 23) ได้กล่าวว่า ผู้ปกครองและชุมชน หมายถึง บุคคลและกลุ่มบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดนักเรียนในพื้นที่มากที่สุด ที่จะให้การดูแลเอาใจใส่นักเรียนเป็นอย่างดี ซึ่งควรมีบทบาทและแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

1. อบรมดูแลและเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตครอบครัว มีความรัก ความเข้าใจและให้ความอบอุ่น
2. สนับสนุนให้ความร่วมมือ วางแผนร่วมกับสถานศึกษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริม

3. เป็นที่ปรึกษาหรือแนะแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีแก่นักเรียน

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2564: 6) ได้กล่าวว่า ผู้ปกครองและชุมชน หมายถึง ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนัก ในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน และมีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน

จากปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียน มีบทบาทในการเป็นเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เข้าร่วมประชุมผู้ปกครอง ร่วมกันสอดส่องดูแลพฤติกรรมนักเรียน ให้ข้อมูลที่เป็นจริง เอาใจใส่นักเรียนอยู่เสมอ ให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายที่จำเป็น กำหนดนโยบายในการดำเนินงาน มีการสร้างเครือข่ายผู้ปกครองในการส่งเสริม และพัฒนานักเรียนอย่างเต็มศักยภาพ

1.7 ปัจจัยด้านงบประมาณ

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2564: 6) ได้กล่าวว่า งบประมาณ หมายถึง กิจกรรมที่ผู้บริหารและหน่วยงาน ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการวางแผนทรัพยากรอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแผนงาน และโครงการที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

สัญญา ทองสารไตร (2565: 68) ได้กล่าวว่า งบประมาณ หมายถึง เรื่องเกี่ยวกับจำนวนเงินและการกำหนดแผนการใช้จ่าย หรือรายรับรายจ่ายล่วงหน้า ซึ่งแสดงในรูปตัวเงินมีระยะเวลาที่กำหนดที่แน่นอน

เอกลักษณ์ อนันตปุระ (2564: 65) ได้กล่าวว่า งบประมาณ หมายถึง ปัจจัยที่มีส่วนในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพขึ้นได้ สรุปได้ว่า การวางแผนล่วงหน้าขององค์การสำหรับการใช้จ่ายเงิน โดยกำหนดให้ทราบล่วงหน้า และมีระยะเวลาการใช้จ่ายเงินที่แน่นอนได้อย่างเพียงพอกับลักษณะของภารกิจที่กำหนด ขึ้นรวมถึงความสามารถในการเบิกจ่ายได้อย่างรวดเร็วทันตามกำหนดเวลา เพื่อช่วยให้การทำงานบรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีสาระสำคัญในการศึกษา คือ (1) การวางแผนควบคุมการใช้จ่ายเงินตามแผนที่กำหนด (2) การบริหารจัดการเพื่อเบิกจ่ายเงินได้ทันตามกำหนด และ (3) การรายงานผลการดำเนินงานตามเป้าหมายโครงการ

จากปัจจัยด้านงบประมาณ สรุปได้ว่า การบริหารจัดการงบประมาณ เพื่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างเหมาะสมเป็นไปตามความต้องการจำเป็น การจัดสรร การทำเอกสารรายงานการใช้งบประมาณ ควบคุมบัญชีงบประมาณที่โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ เบิกจ่ายงบประมาณเป็นไปตามแผนงบประมาณประจำปี แสวงหาเงินสนับสนุนจากแหล่งต่าง ๆ สนับสนุนการดำเนินการให้บรรลุตามระยะเวลาที่กำหนด

1.8 ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี

ดวงพร สุพลติ (2561: 65) ได้กล่าวว่า สื่อและเทคโนโลยี หมายถึง การนำความรู้ทางธรรมชาติวิทยาและต่อเนื่องมาถึงวิทยาศาสตร์ มาเป็นวิธีการปฏิบัติและประยุกต์ใช้ เพื่อช่วยในการทำงานหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ อันก่อให้เกิดวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร แม้กระทั่งองค์ความรู้นามธรรม เช่น ระบบหรือกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้การดำรงชีวิตของมนุษย์ง่ายและสะดวกยิ่งขึ้น

เอกลักษณ์ อนันตปุระ (2564: 66) ได้กล่าวว่า สื่อและเทคโนโลยี หมายถึง การนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานในสถานศึกษา จะช่วยส่งเสริมให้การดำเนินงานเกิดประโยชน์และก่อให้เกิดประสิทธิภาพ การนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการทำงานมาใช้จัดการกับข้อมูลสารสนเทศขององค์กร โดยเกี่ยวข้องตั้งแต่การรวบรวม การจัดเก็บข้อมูล การประมวลผล การพิมพ์ การสร้างรายงาน การสื่อสารข้อมูล ฯลฯ เพื่อให้เกิดระบบการทำงานที่ง่าย สะดวก และรวดเร็ว ช่วยให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีสาระสำคัญในการศึกษา คือ (1) ช่วยให้เกิดความรวดเร็วในการทำงานเพิ่มมากขึ้น (2) ช่วยประหยัดเวลาในการทำงาน (3) ช่วยให้การประสานงานมีประสิทธิภาพ (4) ช่วยให้ข้อมูลที่เหมาะสมต่อการตัดสินใจ

จากปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี สรุปได้ว่า วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการใช้เทคโนโลยีในการดำเนินงาน การวางแผนจัดหาอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่จำเป็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดระบบสารสนเทศ ใช้สื่อและเทคโนโลยีทันสมัย บำรุงรักษาสื่อและเทคโนโลยี ทั้งในด้านพัฒนาองค์ความรู้ กระบวนการจัดการศึกษา และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ส่งผลให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ

2. ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยมีนักวิชาการได้สรุปดังนี้

นิชากรณ์ เหล่าเขตกิจ (2560: 9) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือให้บุคคลรู้จักตนเองและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้บุคคลนั้น ๆ สามารถตัดสินใจ และวางแผนการดำเนินชีวิตในอนาคตของตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เช่นเดียวกับ ระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน เป็นการส่งเสริม การป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างมีระบบ และมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน มีการประสานงานและความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก การได้รับการสนับสนุนจากทางสถานศึกษา ดังนั้นกระบวนการดำเนินงาน ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนครูทุกคนมีส่วนสำคัญจะส่งผลต่อความสำเร็จของงาน

พองจันทร์ กลิ่นสุคนธ์ (2563: 21) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึงการส่งเสริมพัฒนา การป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน โดยมีกระบวนการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนที่มีมาตรฐาน คุณภาพ และมีหลักฐานการทำงาน ที่ตรวจสอบได้ และมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน

อารียา ก่อกุล (2564: 30) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีระบบ มีขั้นตอน มีวิธีการ มีการใช้เครื่องมือ ที่เหมาะสมและมีคุณภาพ สามารถตรวจสอบได้ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็น คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ตลอดจนชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางร่างกาย และจิตใจ ที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและสามารถนำพาตนเองให้รอดพ้นจากวิกฤติ ทั้งปวงได้

สรุปได้ว่า ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู ครูที่ปรึกษา ร่วมถึงบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยมี วิธีการ เครื่องมือ ที่ชัดเจน มีการส่งต่อ การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา เพื่อให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

3. ความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีนักวิชาการได้สรุปดังนี้

สุพรรณิ ม่วงไหม (2564: 18) กล่าวว่า ความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น มีความสำคัญ โดยทุกฝ่ายต้องให้ความร่วมมือในการพัฒนาและดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการ ทางการศึกษา

อารียา ก่อกุล (2564: 30) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต้องได้รับความร่วมมือ และประสานงานจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การทำงานอย่างเป็นระบบโดยเฉพาะกระบวนการทำงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งมีการดำเนินการส่งเสริม การสนับสนุน การป้องกันและการช่วยเหลือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพด้วยความรักและเมตตาต่อศิษย์ไม่ว่าจะเป็นเด็กปกติหรือ

เด็กพิการ จึงมีความจำเป็นเพื่อให้เกิดการพัฒนาเด็กเรียนรอบด้านอย่างมีคุณภาพทั้งทางด้าน ร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ สติปัญญา และดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง

พิพัฒน์พงศ์ ท้าวยศ (2565: 41) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง ความร่วมมือและประสานงานจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การทำงานอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะกระบวนการทำงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งมีการดำเนินการส่งเสริม การสนับสนุน การป้องกันและการช่วยเหลือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพด้วยความรักและเมตตาต่อศิษย์ไม่ว่าจะเป็นเด็กปกติหรือเด็กพิการ จึงมีความจำเป็น เพื่อให้เกิดการพัฒนาเด็กเรียนรอบด้านอย่างมีคุณภาพทั้งทางด้าน ร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ สติปัญญา และดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง

สรุปได้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสำคัญและความจำเป็น คือ การดำเนินการส่งเสริม การสนับสนุน การป้องกันและการช่วยเหลือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพด้วยความรักและเมตตาต่อศิษย์ไม่ว่าจะเป็นเด็กปกติหรือเด็กพิการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาเด็กเรียนรอบด้านอย่างมีคุณภาพทั้งทางด้าน ร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ สติปัญญา และดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อที่จะได้ดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ

4. วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีนักวิชาการได้สรุปดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559: 19) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ดังนี้

1) เพื่อให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2) เพื่อให้โรงเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือชุมชน มีการทำงานร่วมกันโดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน พร้อมด้วยเอกสาร หลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบ และรับการประเมินได้

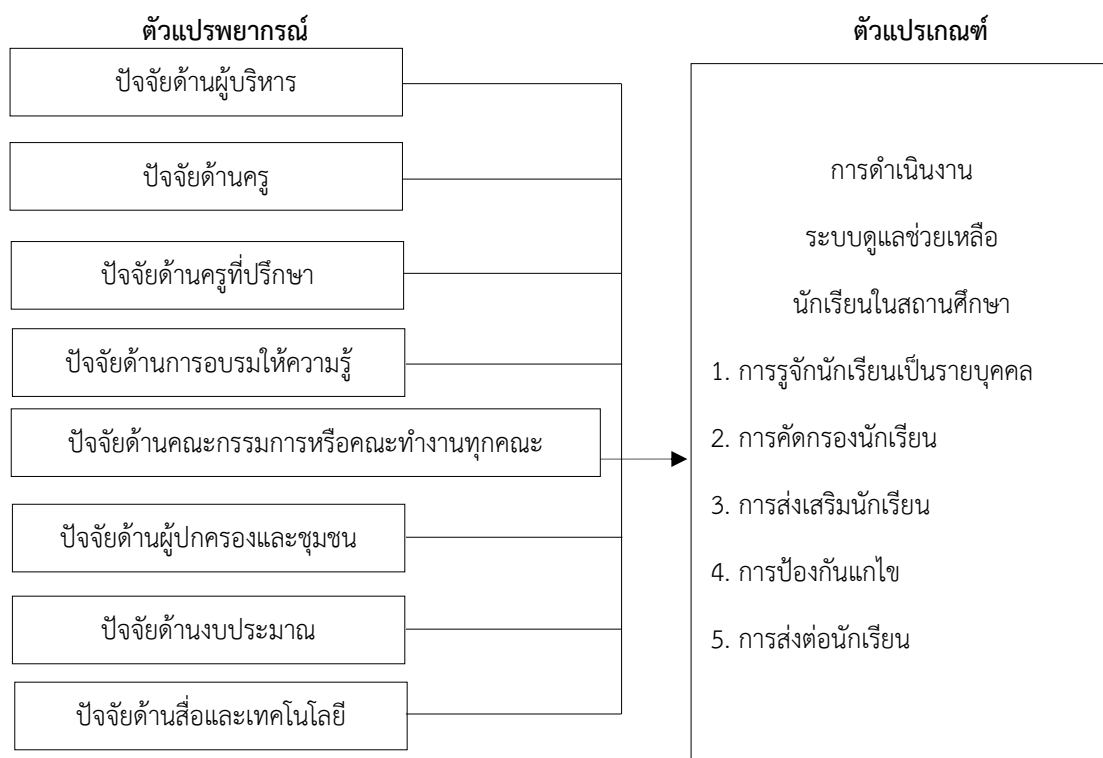
กนิษฐา แก้วจินดา (2560: 121) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีระบบ มีขั้นตอน มีวิธีการ มีการใช้เครื่องมือที่เหมาะสมและมีคุณภาพ สามารถตรวจสอบได้ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ตลอดจนชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการพัฒนาเด็กเรียนรอบด้านอย่างมีคุณภาพทั้งทางด้าน ร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ สติปัญญา และดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง

อารียา ก่อกุล (2564: 31) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน มีการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมจากผู้บริหาร ครูผู้ปกครอง ชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการดำเนินงานอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ มีเอกสาร หลักฐานที่ชัดเจนสามารถตรวจสอบหรือรับการประเมินได้

สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีการดำเนินงานตามขั้นตอน กระบวนการที่วางไว้ มีการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมจากผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการดำเนินงานอย่างมีระบบ ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษากรอบแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือเด็กเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 โดยศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 ปีการศึกษา 2565 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 42 คน และครู จำนวน 708 คน รวมทั้งสิ้น 750 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie, & Morgan, 1970: 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 254 คน เทียบสัดส่วนได้ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 14 คน และครู จำนวน 240 คน และทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 จำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการจำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 จำนวน 51 ข้อ ทั้งหมด 8 ด้าน 1) ปัจจัยด้านผู้บริหาร 2) ปัจจัยด้านครู 3) ปัจจัยด้านครูที่ปรึกษา 4) ปัจจัยด้านการอบรมให้ความรู้ 5) ปัจจัยด้านคณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะ 6) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน 7) ปัจจัยด้านงบประมาณ และ 8) ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี

ตอนที่ 3 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 จำนวน 30 ข้อ ทั้งหมด 5 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันแก้ไข และ 5) การส่งต่อนักเรียน

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษารูปแบบและวิธีการสร้างแบบสอบถาม และเทคนิคการตั้งข้อคำถามแบบสอบถามจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง
3. กำหนดกรอบเพื่อสร้างแบบสอบถามและสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตัวแปร จำนวนทั้งหมด 81 ข้อ ประกอบด้วยแบบสอบถามตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา จำนวน 51 ข้อ และแบบสอบถามตอนที่ 3 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา จำนวน 30 ข้อ
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไข
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 81 ข้อ เสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ในระหว่างวันที่ 24 – 28 พฤษภาคม 2566 เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 ให้มีความถูกต้องและชัดเจน
6. นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งข้อคำถามเดิมมี 81 ข้อ เมื่อผ่านการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแล้วนั้น มีข้อคำถามสอดคล้องตามวัตถุประสงค์จำนวน 81 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 นำข้อคำถามทั้ง 81 ข้อ ไปมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป
7. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนโสตศึกษาปานเล็ดจังหวัดลพบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ในระหว่างวันที่ 20 – 26 ตุลาคม 2566
8. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้มาหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ผลปรากฏว่า ปัจจัยด้านผู้บริหาร มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.85, ปัจจัยด้านครู มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.81, ปัจจัยด้านครูที่ปรึกษา มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.92, ปัจจัยด้านการอบรมให้ความรู้ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.81, ปัจจัยด้านคณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.79, ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.80 ปัจจัยด้านงบประมาณ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.80 และปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.79 และแบบสอบถามการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.99
9. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอรับความเห็นชอบและนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลในการวิจัยต่อไป

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปถึงผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขออนุญาต และขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในระหว่างวันที่ 13 – 19 พฤศจิกายน 2566
3. ผู้วิจัยขอรับแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) โดยได้รับแบบสอบถามที่ตอบกลับครบทั้ง 254 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
4. ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาทั้งหมดอย่างละเอียด ก่อนจะนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha)
2. สถิติที่ใช้ในการบรรยายลักษณะของข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Regression Coefficient) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.62) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ปัจจัยด้านงบประมาณ (X_7) ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี (X_8) ปัจจัยด้านผู้บริหาร (X_1) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน (X_6) ปัจจัยด้านคณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคน (X_5) ปัจจัยด้านครู (X_2) ปัจจัยด้านครูที่ปรึกษา (X_3) และปัจจัยด้านอบรมให้ความรู้ (X_4)

2. ระดับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.67) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็ก และด้านการส่งต่อ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 พบว่า โดยรวมและทุกด้านของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = 0.68$) โดยปัจจัยที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด คือ ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี ($r_{xy} = 0.77$) รองลงมาได้แก่ ปัจจัยด้านงบประมาณ ($r_{xy} = 0.76$) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ($r_{xy} = 0.52$) ด้านคณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคน ($r_{xy} = 0.51$) ปัจจัยด้านครู ($r_{xy} = 0.50$) ปัจจัยด้านครูที่ปรึกษา ($r_{xy} = 0.50$) ปัจจัยด้านผู้บริหาร ($r_{xy} = 0.46$) และปัจจัยที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ปัจจัยด้านอบรมให้ความรู้ ($r_{xy} = 0.43$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ และการสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่ถูกเลือกเข้าสู่สมการมี 3 ตัวแปร คือ ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี ปัจจัยด้านงบประมาณ และปัจจัยด้านครู เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ร่วมกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสมเท่ากับ 0.83 สามารถพยากรณ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ร้อยละ 68 สร้างสมการพยากรณ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$Y' = 0.86 + 0.39(X_8) + 0.31(X_7) + 0.12(X_2)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z' = 0.45(Z_8) + 0.36(Z_7) + 0.14(Z_2)$$

อภิปรายผล

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ปัจจัยด้านคณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคน ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านครูที่ปรึกษา และปัจจัยด้านอบรมให้ความรู้ ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปราย ดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านงบประมาณ โดยรวมส่งผลอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาแสวงหาเงินสนับสนุนจากแหล่งต่าง ๆ ในการดำเนินงาน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า สถานศึกษามีการจัดหารายได้จากการให้บริการด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการ และเป็นประโยชน์ทางการศึกษาที่ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน เพื่อให้การบริหารงบประมาณ การเงิน และบัญชีของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโสพิศ ภาชนะ (2561) พบว่า ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านงบประมาณ ด้านครู และด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

1.2 ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี โดยรวมส่งผลอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูนำสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า เทคโนโลยีมีส่วนช่วยในเรื่องการเรียนรู้ปัจจุบันมีเครื่องมือเครื่องใช้ที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้หลายอย่าง มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล เพื่อเป็นสารสนเทศในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงพร สุพลดี (2561) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในอำเภอบรรพตพิสัย

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านครู ด้านผู้บริหาร ด้านงบประมาณ ด้านผู้ปกครอง และชุมชนด้านสื่อและเทคโนโลยี

1.3 ปัจจัยด้านผู้บริหาร โดยรวมส่งผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารวางแผนปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร คือ ผู้นำที่จะชี้แนะ สั่งการ และวางกรอบทิศทางการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ผู้บริหารควรสนับสนุน ส่งเสริมครูให้สามารถทำการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างทั่วถึง โดยเอื้ออำนวยความสะดวกให้แก่ครูในด้านต่าง ๆ ทั้งการจัดอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะของครู ส่งเสริมให้กำลังใจครูในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้เอื้อต่อการแสวงหาความรู้ของผู้เรียน และให้ความสำคัญกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกลักษณ์ อนันตประ (2564) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านผู้ปกครองและชุมชน ด้านงบประมาณ ด้านผู้บริหาร ด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา และด้านครู

1.4 ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน โดยรวมส่งผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้ปกครองและชุมชนเข้าร่วมประชุมผู้ปกครองเพื่อร่วมวางแผนแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้ปกครองและชุมชนเป็นผู้สนับสนุน และวางรากฐานสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางร่างกายและจิตใจ ให้เด็กได้เจริญเติบโตสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ให้การอบรมเลี้ยงดู ส่งเสริมการศึกษา และพัฒนาการเรียนรู้ ให้สามารถช่วยเหลือตนเอง สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวาร์ตน์ พลเดช (2558) พบว่า ปัจจัยด้านผู้ปกครอง เครือข่ายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยรวมและทุกข้อ ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ข้อที่ส่งผลสูงสุดคือผู้ปกครองตระหนักถึงความสำคัญในการดูแลบุตรหลาน

1.5 ปัจจัยด้านคณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคน โดยรวมส่งผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีจัดสรรเงินงบประมาณในการทำกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคน มีบทบาทสำคัญกับสถานศึกษา มีการประชุมเพื่อจัดสรรงบประมาณในการจัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนโดยเฉพาะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล กอบแก้ว (2559) พบว่า ปัจจัยค้ำประกันที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเรียงตามลำดับ โดยรวมและทุกข้อ ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การทำงานเป็นทีม การนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลภาวะผู้นำฝ่ายบริการของผู้บริหารร่วมกัน พยากรณ์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้ร้อยละ 69.10

1.6 ปัจจัยด้านครู โดยรวมส่งผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูส่งเสริมสนับสนุน ให้นักเรียนมีกิจกรรมหรือการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันในเรื่องการดูแลช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ครูทุกคนต้องเป็นผู้มีบทบาทในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีหน้าที่จัดกิจกรรมเรียนรู้และดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความรู้ความเข้าใจ ความแตกต่าง และความต้องการของผู้เรียน ที่จะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนไปสู่แนวทางอันพึงประสงค์ได้ โดยผู้สอนควรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องความพร้อมทางด้านร่างกาย ความพร้อมทางด้านจิตใจและด้านอารมณ์ ความพร้อมทางด้านสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนิษฐ์ภา แก้วจินดา (2560) พบว่า การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อการเรียนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สร้างขึ้นประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้าประกอบด้วยบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่และสื่อวัสดุอุปกรณ์กระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.7 ปัจจัยด้านครูที่ปรึกษา โดยรวมส่งผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูที่ปรึกษามีการบันทึกการตรวจสุขภาพและทำระเบียบสุขภาพรายบุคคล ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ครูที่ปรึกษาต้องทำหน้าที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียน ตักเตือน และดูแลความประพฤติของนักเรียน มีการบันทึกข้อมูลนักเรียนรายบุคคล คัดกรองกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง เพื่อจัดการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ตรงกลุ่มนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงศเทพ กันยะมี, วชิ ปัญญาใส, และสุเมิตรา โรจนนิติ (2564) พบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยการบริหารจัดการระบบการดูแล

ช่วยเหลือนักเรียนมากที่สุด คือ ปัจจัยด้าน การประสานงาน รองลงมาคือ ปัจจัยด้านครูแนะแนว ปัจจัยด้านการฝึกอบรม ปัจจัยด้านครูที่ปรึกษา และ ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา

1.8 ปัจจัยด้านอบรมให้ความรู้ โดยรวมส่งผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนส่งครูที่ปรึกษา/ ครูแนะแนวไปอบรมความรู้ที่เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา กิจกรรมแนะแนว และระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ครูควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนอย่างถูกต้อง ให้คำแนะนำนักเรียนที่ต้องการวางแผนการเรียนหรือการเลือกอาชีพ ให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่พบเจอปัญหาภายในโรงเรียน ประชาสัมพันธ์ข่าวสารการศึกษาต่าง ๆ ให้กับนักเรียน เช่น ข่าวทุนการศึกษา การเรียนต่อ การฝึกอาชีพ และปรึกษากับผู้ปกครอง ครู ผู้บริหาร หรือผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่าง ๆ ให้กับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Racha Khansa (2015) พบว่า ครูที่สันทัดอย่างมีความคิดเห็นแตกต่างกันและมีผลเชิงบวกบางอย่างขึ้นอยู่กับประสบการณ์ส่วนตัวในการให้คำปรึกษา

2. ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน และด้านการส่งต่อ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า มีการจัดทำแฟ้มข้อมูลรายบุคคลของนักเรียนทุกคน ตั้งแต่แรกเข้าเรียนจนจบการศึกษา คัดกรองนักเรียนโดยใช้ข้อมูลทั้งหมดจากแฟ้มข้อมูลนักเรียน มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของนักเรียนทั้งในกลุ่ม ปกติกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมร ปลื้มหอม (2559) พบว่า ผลการศึกษาสภาพและปัญหาผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 29 โดยพบว่าภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐิติญา ใจสุทธิ (2559) พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านตรอกนอง (ประทีปวาริราษฎร์วิทยา) อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรองแก้ว วงษ์สวรรค์ (2559) พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละกิจกรรม เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า อันดับแรก ได้แก่ กิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมาการคัดกรองนักเรียน การส่งต่อ การส่งเสริมพัฒนา และการป้องกันและแก้ไขปัญหา

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 เมื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์และตัวแปรเกณฑ์ พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ในปัจจุบันครูมีความตระหนักถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูสนับสนุนนักเรียน ให้นักเรียนสามารถแสดงความสามารถ ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารสร้างความตระหนักในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนก่อนการออกนิเทศตามผลการดำเนินงาน ทำให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนานักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณภัทร ตาลป่า (2559) พบว่า ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้ปกครอง โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอเวียงแหง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 พบว่าทั้ง 3 ปัจจัยมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ โสพิศ ภาชนะ (2561) พบว่า ปัจจัยการบริหารที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 พบว่า ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี ปัจจัยด้านงบประมาณ และปัจจัยด้านครู เป็นปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสมเท่ากับ 0.83 สามารถพยากรณ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ร้อยละ 69 ($R^2 = 0.69$) และสร้างสมการพยากรณ์

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในรูปคะแนนดิบได้ ดังนี้ $Y' = 0.86 + 0.39(X_8) + 0.31(X_7) + 0.12(X_2)$ ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี พบว่า เป็นปัจจัยการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เทคโนโลยีมีส่วนช่วยในเรื่องการเรียนรู้ มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้หลายอย่าง มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล เพื่อเป็นสารสนเทศในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศของนักเรียน เกี่ยวข้องตั้งแต่ การรวบรวม การจัดเก็บข้อมูล การประมวลผล การพิมพ์ การสร้างรายงาน การสื่อสารข้อมูล เพื่อให้เกิดระบบการทำงานที่ง่าย สะดวก และรวดเร็ว ทำงานบรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านสื่อและเทคโนโลยีจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงพร สุพลดี (2561) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในอำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านครู ด้านผู้บริหาร ด้านงบประมาณ ด้านผู้ปกครอง และชุมชนด้านสื่อและเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสพิศ ภาชนะ (2561) พบว่า ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำนวน 2 ปัจจัยได้แก่ ด้านการจัดการ ด้านงบประมาณ สามารถพยากรณ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 28.4 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ ± 0.257 สอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล กอบแก้ว (2559) พบว่า ปัจจัยคัตสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเรียงตามลำดับ ได้แก่ การทำงานเป็นทีม การนิเทศ กำกับติดตามและ ประเมินผลภาวะผู้นำฝ่ายบริการของผู้บริหารร่วมกันพยากรณ์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้ร้อยละ 69.10

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ปัจจัยการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก จึงควรส่งเสริมสนับสนุน ทุกปัจจัยของดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้สอดคล้องกับนโยบายและแนวทางการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

1.2 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เพื่อวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นต่อไป โดยเฉพาะด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรองนักเรียน

1.3 ปัจจัยการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 ทั้ง 8 ปัจจัย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนั้นควรให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 นำข้อมูลปัจจัยการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาต่อไป

1.4 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 ทั้ง 8 ปัจจัย สามารถส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 ได้ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เพื่อวางแผนในการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ปัจจัยด้านงบประมาณ ในด้านสถานศึกษาแสวงหาเงินสนับสนุนจากแหล่งต่าง ๆ ในการดำเนินงาน มีความสำคัญมาเป็นลำดับแรก เพราะว่างบประมาณมีความจำเป็นในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงควรทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารงานงบประมาณที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2

2.2 เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ปัจจัยด้านอบรมให้ความรู้ ในด้านครูที่ปรึกษา/ ครูแนะแนวได้รับการอบรมเกี่ยวกับการใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) และแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และเอกสารอื่น ๆ

ที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสำคัญมาเป็นลำดับสุดท้าย ซึ่งขัดแย้งกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งปัจจุบัน ครูที่ปรึกษา/ ครูแนะแนว ควรมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบผลสำเร็จ จึงควรทำวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2

2.3 เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีนั้นส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากที่สุด ดังนั้นการที่จะพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีคุณภาพ จึงควรทำวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2

เอกสารอ้างอิง

- กขพร พุทธจักร. (2562). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี. อุบลราชธานี: โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี.
- กนิษฐา แก้วจินดา. (2560). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพิการเรียนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- กรองแก้ว วงษ์สวรรค์. (2559). สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- ชฎารัตน์ พลเดช. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณัฐธิญา ไจสุทธิ. (2559). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านตรอกนอง (ประทีปวาริราษฎร์วิทยา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดวงพร สุพลดี. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในอำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- นฤมล กอบแก้ว. (2559). ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- นิษารณณ์ เหล่าเขตกิจ. (2560). แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- พรรณณณภัทร ตาลปา. (2560, มกราคม - มีนาคม). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอยางชุมน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยพะเยา. 11(1): 172-185.
- พงศ์เทพ กันยามี, วิจิ ปัญญาใส, และสุเมตตา โรจนนิต. (2564, สิงหาคม). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2. Journal of Roi Kaensarn Academi. 6(8): 297-317.
- พิพัฒน์พงศ์ ท้าวยศ. (2565). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่ม 2 เขตภาคกลาง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

- พองจันทร์ กลิ่นสุคนธ์. (2563). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน: หลักการ แนวคิด และทิศทางในการดำเนินงาน. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2564). รายงานผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในจังหวัดลพบุรี 2562. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- _____. (2565). คู่มือการปฏิบัติงาน สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ: กลุ่มบริหารงานทั่วไป สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุพรรณิ ม่วงไหม. (2564). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สุภัตสร สุริยะ. (2562). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสยาม.
- โสพิศ ภาชนะ. (2561). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สัญญา ทองสารไตร. (2565). การพัฒนาคู่มือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โรงเรียนชุมพรปัญญานุกุลสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- อมร ปลื้มหอม. (2559). การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- อารียา ก่อกุล. (2564). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประจำ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในจังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- เอกลักษณ์ อนันตปุระ. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.
- Racha Khansa. (2015). Teachers' Perceptions toward School Counselors in Selected Private Schools in Lebanon. Retrieved January 3, 2023, from: <https://www.researchgate.net/publication/285807235>